

Den Frisindede.

10de Aarg.

Løverdagen, den 13de April, 1844.

N° 42.

Redacteur og Udgiver: Claudius Rosenhoff.

Vi blot synes, men være.

Smaating.

Tjenerkabet.

Den Tjener, som gjør os den meste Gavn,
Har „Gjør det selv!“ uden Tvivl til Naam;
Ei bedre Pige jeg tilraade veed,
End: Orden i Alt og Reenlighed;
Til Kof man Hunger vist bedst sig fæster,
Løst er en fortræffelig Kjældermeister;
Sindsro og god Samvittighed
Som Huusalker vifte ved. Leiet os Fred;
Vær tro Dig selv! Mod Alle oprigtig!
Og (meer end for Rimet) noget forsigtig!

Veien til Maalet.

Mange Gange feil at gaac,
Gjør just Veien ikke ret;
Maalet uden Noie naac,
Gjør det ikke altid slet.

Utidig Frygt og Raad.

Troe ei paa Katten, fjære Ven!
Falsk er den, falsk den bliver;
Og fjær Du Kloerne af den,
Med Halen den Dig river.

Menneskefrihed.

Som et Barn, der af sin Fader op paa Hesten løftet bliver,
Saadan rider Du, min Broder, saa man Rytternavn os
giver; —
Naar vi blot i Lommen holde, troe vi at regjere Dyret;
Faderen dog gaar ved Siden, fører selv ved Grimen Styret.

Det altfor fjerne Bidne.

Det er at kalde til Bidne Mattens straalende Stjerne;
Stavningsmandene gaac til flige Bidner ei gjerne;
Mangen Mened de saac, gif dog den rolige Bei,
Naar — til vor Jurisdiction hører jo Stjerne ei!

Iffe Total.

Selv Maadehold i Maadehold
Som Regel jeg mig skriver;
Thi den vist altid er for kold,
Som varm ei stundom bliver.

Instinct og Mennekeforstand.

Har Men sig brændt paa det varme Vand,
Den vogter sig alt for det kolde; —
Men Du, som har til at skjelne Forstand,
Skulde bedre end Dyret Dig holde!

Iffe at fordærve det med Nogen.

Den Mand man prise vil som klog,
Der sig engang forskrev til Fanden
Paa Bindet af sin Psalmebog —
Hjælp ei den Ene, hjælp den Anden!

Spndig.

Vi have allerede tidligere henledet Opmærksomheden
paa den Skat, det danske Sprog besidder ved at eie
endeel Ord, hvis blotte Lyd betegner det, de udtrykke
(onomatopœietiske Ord), og andre, som have en nær-
mere eller fjernere Analogie, enten ved den virkelig

til enkelte Personer og Begivenheder, hvorom Mesteren slet ikke har drømt.

Vi have saaledes just liggende for os et Billede, forestillende en gammel stærk Mand, nogen og forsynet med en Lee. Denne allegoriske Person er behængt med Patronastæ, Ezaco ic., og staaer i Færd med at gjøre et Exercer=Greb.

Nu vilde lettelig En eller Anden falde paa, at den nøgne Mand med Leen skal repræsentere Bondestanden, og at Stykket er en Allusion til, at det ikke stemmer med Resfærdighed og Villighed, at denne Stand skal være ene om Byrden og Væren af at forsvare Fædrelandet i Fred og i Krig.

Men denne Fortolkning er uden Tvivl grundfalst. Det omtalte Stykke, der mangler al forklarende Text og Underskrift, er unegtelig en Fremstilling af Tiden, og kunde f. Ex. have den Underskrift: "Tiden lærer at exercere!"

Dette forudsætter imidlertid, at den ikke har kunnet det før. Tages det Figurlige fra Udtrykket, saa hedder det: Endelig er den Tid kommen, da Exercitsen drives paa den rette Maade; thi da Enhver veed, at man allerede har exerceret i adskillige hundrede Aar, saa kan det Udtryk: Nu lærer Tiden at exercere, eller med andre Ord: Nu er det Exercertid, ikke sige Andet, end at de forrige Tidens Exercits var Tidspilde og kunde ikke regnes for Noget, eftersom man ikke bar sig ret ad dermed. Det er jo bekendt nok, at i endeel Armeer Exercitten hele Generationer igjennem drives blot enten som en kjædelig Ting, den Befalende og de Adlydende kun ønske at slippe fra som snarest og lettest; eller som Noget, der kun er opfundet for at Krigsfolkernes Befalingsmænd skulle faae sig en Motion og lidt Morstak, da de dog ikke kunne anvende Morgensfund og Dag ligesom Aftenen ved Spadille, Flaasken eller andet godt Selskab. At forresten Exercering er nødvendig, kan ikke negtes af Enhver, der veed, hvad der hører til at sætte og holde et af flere Tusinder for sig bestaaende Væfener sammensat Legeme i hensigtsmæssig Bevægelse og Virkning. Heraf følger, at det er en Berømmelse for den, der lærer Tiden at exercere, nemlig nyttig Exercits, og ikke saadan, at Tropperne ved Exercertidens Ende gjøre det netop lidt slettere end ved dens Begyndelse.

Nogle fremmede Ords formeentlige Oprindelse og Forklaring.

Gruf, Grußen af det Mattydske gråten, gjøre stor. Altsaa betyder "Gott grüße Dich!" —: Gud gjøre Dig stor.

Gentleman betyder hos Engländerne i Ordets strengeste Bemærkning: en fin Mand, og Prædicatet Gentleman og Adelsmand (Gentilhomme) er ikke eet. Gentleman er en Mand af smuk Familie, som enten lever af sine Midler, eller af Kunst, Videnskab, eller har en anseelig kongelig Betjening. Gentleman er omtrent det Samme som "smukke Folk" hos os. Ringe kongelige Betjente, Haandværksmænd o. dsl. ere ingen Gentleman.

Gentleman=like er et Menneffe, der er simpel og dannis i sin Person. Gentil, gentel (artig, angenehm, fein hübsch) gives ifkun Det, der i Sæder og det selskabelige Livs Udvoortes bærer Præget af det Almindelige, Belanstandige, Takkelige. En Dpforsel, hvorved alle uærdige Benævnelser undgaaes, der viser en vis rolig Selvbeherkelse og en ædel Selvfolelse, der allevegne er simpel, sand og paastandsløs, der formilber Alvorligheden ved en naturlig Godhjertighed og lader see et aabent, sølsomt Hjerter, — en saadan Dpforsel characteriserer den engelske Gentleman: — et elskværdigt Menneffe.

Grog. Admiral Vernon lod af Dmhu for sine Undergivnes Sundhed befale, at blande en vis Dvantsitet Vand i den Nation Rom og Brændevin, de britiske Matroser fik fra Skibsmagazinet. Dette fortorv nede Matroserne og gjorde Admiralen forhad. Han pleiede at gaae i en Kameelhaarskjole (Grog-ram coat), hvorover man gav ham Navnet: Den gamle Grog; hvilket man kalder den med Sukker forfødede Drif, til Forskiel paa Blandingen af een Deel Rom og to til tre Dele Vand, som kaldes Sailons Grog (Matros= Grog).
(Fortsættes.)

— I Tirsdags affagdes i Hof- og Stadsretten Dom i en Trykforbudssag, anlagt mod "Kjøbenhavnsposten" Udgiver, Sr. Secretair N. P. Liunge, som Bladets forhenv. Redacteur. Dommen lod paa 200 Rbd. Mulct og 2 Mars Censur.

— Prof. Heibergs Proleg, som i Tirsdags fremsagdes af Fru Heiberg forinden Dpførselen af Tragødien "Sæfen

Jarl" ved det kgl. Theaters Sørgefest over Thorvaldsen, er nu udkommen og faaes hos Keigel for 12 sk. — Følge vore Anskuelser, dem vi naturligvis ikke ansee for useilbarlige, forekommer det os som en Feil ved dette smukke Arbeide, at det er skrevet i urimede Vers, hvilken Simplicitet nepos kan synes affecteret. Naar dog den store Kunstner maatte besynges, mene vi det kun burde være i de strengeste, ædleste, reneste Former. Vi ville imidlertid ikke negte, at Niim, fremsagde paa Theatret saaledes som det nu ofte et Tilfældet, idet Fremstigeren gjør sig al mulig Umage for at skjule, hvad Digteren har havt Uleilighed med at finde, og man i det Hele taget ikke endnu synes at være enig om, hvorledes rimede Vers skulle betones, have mange Modstandere, og at Digteren vel kan undskyldes, naar han gjør Afstald paa Niimet. At Prologen, fremfagt af Fru Heiberg, med Genvisning til den tomme, forbeholdte Plads i Parquetet, maatte gjøre et dybt og gribende Indtryk, er en Selvfølge. Naar det i Prologen hedder om Thorvaldsen at han stod uantastelig:

"En Gud, en Herod, fra hvid Marmorfider
De slove Pile kraftløst stot tilbage,
Som selvflog Dadel, huul Bagtalen ellers
Er rede til at fende mod den Bedste," —

maa vi, uden videre at lægge smaalig Bægt paa Bemevelsen "Gud", dog tillade os at være af en noget anden Mening end Prof. Heiberg, idet vi villigen indromme Sandheden af den sorgelig smukke Ytring:

"Er Nogen i din (Kjøbenhavns) Midte nu tilbage,
Som smelter dig ved sin Personlighed?" —

thi Thorvaldsen var visnok ligesaa lidt som nogen anden Dodelig — vi kunde gjerne tage Udodelig med — fri for "Pile". Hvad "selvflog Dadel" angaaer, da er det bekjendt nok, hvilke Stemmer der rejste sig mod hans Arbeider for Tydskland, og i Henseende til "huul Bagtalen", da have vi allerede tidligere herom ytret os i et Brev, til hvilket vi maae henvise. — En lille Modsigelse er der ogsaa i at spørge, om der ikke fra "de Mure, som vare Vidner til saa haardt et Slag", vil medbringe en "sagte Sørgegenlyd", en "sympathetisk Tone", naar "Batter bryder ud med Jubel", og dog til Slutningen ligesom drage i Tvivl et blot hvorsiddt den nutlevende Slægt er værdig til "med Thorvaldsen at leve", men ogsaa hvorsiddt den er "værdig til at sørge ved hans Død".

— Under Titel af "Den danske Billedhugger Bertel Thorvaldsens Levnet, med en udførlig Beskrivelse over Gottideligheden ved hans Biigprocession og Biigs Bisættelse i Fruekirke den 30te Marts. Samlet og udgivet af J. Brandt", er udkommet et lille Skrift, der med rask Træk leverer en interessant Skitse af Thorvaldsens Levnet efter Thieles store Bæret og Trykkefrihedsselskabets lille Skrift, og har det For-

trin fremfor disse, at det supplerer hans Levnet indtil hans Død, altsaa fra 1837 indtil nu, omtaler hans Modtagelse i Karet 1838, skildrer hans sidste Dieblif, leverer Løgerens Obduction af hans Biig, saavel som den Paragraph af Thorvaldsens Testament, som omhandler alle hans Gaver til hans Museum. Til Slutningen gives en Skildring af Biigprocessionen og hans Biigs Bisættelse i Fruekirke, med de ved denne Leilighed sungne Sange af Dehlenschläger, S. G. Andersen og Holst. Skriftet sluttet med tvende Digte i Anledning af Thorvaldsens Død. Vi gjøre Enhver, som har interesseret sig for den afdøde store Kunstner, opmærksom paa dette lille Skrift, der, som ovenfor er sagt, i et godt Sprog, giver Underretning om Alt, hvad der vedrører hans Levnet, Død og sidste Villie. Skriftet faaes hos D. H. Boghandlere Post, Klein, Jøger og Philipsen, samt i Bogtrykkeriet i Sterngaden Nr. 186 for 16 sk.

— Paa Universitetsboghdl. Dr. Keigels Forlag er nu udkommen "Thorvaldsens Bisættelse", indeholdende: Prof. Clausens Afstedsord i Academiets Antiksal; S. P. Sørensen "Kunstnerens Farvel"; Dehlenschlägers Cantate; Stiftsprovst Trydes Tale, og S. G. Andersens Slutnings-Chor. — Disse Mindeblade (28 S.) sælges for 16 sk., påsende udstyret, i sort Omflag med mat Solotittel.

Hvad Trydes Tale angaaer, da finde vi deri hverken nogen "Hegelianer" eller "Pharisæer", og vi fristes til at antage, "Fædrelandets" Brevskriver har befundet sig et Sted i Kirken, hvor han ikke har kunnet følge Taleren, da det til alle Tider er vanskeligt at høre i dette store Rum, men især paa den Dag, hvor Taleren ikke holdtes fra Prædikestolen. Foredraget er cristeligt, forstandigt og hjerteligt, og S. 22—23, læste i Sammenhæng, ere ingenlunde nogen "Anklage", men en dydny cristelig Bekjendelse. Naar Taleren derimod i Intimationen appellerer til de Forsamledes Kaaansomme Dem, da forekommer det os mindre stemmende med den præstelige Værdighed; thi han er her i sin gode Ret og saa at sige paa Embeds Begne.

— Saasnart et tilsvækkeligt Antal Subscriberer har tegnet sig, vil paa Undertegnede's Forlag udkomme:

Balzac's Stof af Em. Girardin,

og

Johanne Gray af Alph. Brot,

begge oversatte af nu afdøde Oberstlieutenant F. G. A. von Dorscheus, forhen Lærer ved Sandcabet-Academiet, Ridder af Sk. — Prisen vil ikke overstige 6 sk. pr. Ark.

Kjøbenhavn, 1844.

Ch. v. Dorscheus.

(Subscription modtages i Bogladerne, navnlig i Dr. Steens.)

— Dette Blad udgaaer 3 Gange ugentligen, og tilbringes Abbonenterne for 9 R 12 sk. Kvartalet (enkelt R 6 sk.). Man tegner sig for det enten hos D. H. Boghandlere Post (Gøthersgade N° 349), Klein (Vimmelskafstet N° 23), P. G. Philipsen (N. Kjøbmagergade N° 12), Keigel (N. Kjøbmagergade N° 6), Steen (Pilestræde N° 121), Hr. Bogtrykker Trier (Gøthersgade N° 333), eller hos Udgiveren (Middelbryggersgade N° 99, 1ste Sal), hvor ogsaa Bidrag bedes afleverede. — 3 Provindserne, hvor man tegner sig paa vedkommende Postcontoirer, er den kvartalier Betaling 1 Rbd. 4 R 8 sk.